

Posudek na diplomovou práci

EDUKAČNÍ PROSTŘEDÍ DOSPÍVAJÍCÍCH DÍVEK S PORUCHAMI CHOVÁNÍ

kteřou předkládá Bc. Kristýna Šimonová

Problematika dospívajících s poruchami chování je aktuální, živá i významná s ohledem na potřeby společnosti i jedince. Stále přináší a otevírá nové pohledy a s tím související intervenční snahy, které usilují o efektivitu ve smyslu přiměřené socializace dospívajících. Přispět k porozumění složitě a vzájemně podmíněnému působení různých faktorů ve vývoji dospívajících dívek, u nichž se projevují poruchy chování si klade za cíl předložená diplomová práce. Zaměření projektu na dívky je velmi cenné, protože nebývá příliš časté.

Poměrně rozsáhlá práce (150 stran, 6 příloh) je tradičně členěná na část teoretickou a empirickou. Ve shodě se zaměřením práce se teoretická část věnuje zejména problematice poruch chování dospívajících dívek s ohledem na relevantní vývojové charakteristiky i edukační působení rodiny, školy a vrstevnické skupiny. Také první kapitola věnovaná specifikám období dospívání není obecným připomenutím vývojových zvláštností, ale výběrem těch proměnných, které jsou rizikové s ohledem na poruchy chování dospívajících dívek (zvláště pak to platí pro subkapitulu 1.6). Další kapitola předkládá přehled poruch chování a jejich konkrétních projevů. Autorka vychází z MKN 10 a ve shodě s některými autory uvažuje nejen nad jejich projevy, ale také prognózou a možnostmi přiměřené socializace. Kapitola působí přehledně a uceleně, závěrem se opět autorka věnuje dospívajícím dívkám v kontextu těchto poruch. Poruchy chování chápe jako multifaktoriálně podmíněné a totéž platí pro prevenci a terapii, které se věnuje už jen velmi stručně. Také následující kapitola je zpracována s ohledem na poruchy chování dívek a jako celek je zajímavým pohledem na edukační interakce dospělých a dospívajících v rodinném a školním prostředí. V těchto třech kapitolách si autorka vytvořila dobré poznatkové předpoklady pro zpracování empirické části, zmiňuje v nich všechny relevantní proměnné, které se mohou podílet na problematice vývoji a socializaci dívek.

Empirická část je vystavena na kvalitativním designu což je přiměřené jednak záměru diplomového projektu a jednak reálným možnostem jeho naplnění. Je uvedena jasným vymezením cíle a výzkumných předpokladů, ze kterých vycházejí dílčí otázky. Soubor zkoumaných dívek je popsán stručně, dobře jsou popsány metody, které byly využity pro zpracování deseti kazuistik. Všechny kazuistiky jsou zpracovány podrobně, jsou strukturované – využívají stejného schématu k postižení komplexity působících faktorů ve vývoji sledovaných dívek a jsou těžištěm předložené práce. Kazuistiky jsou prezentovány poutavým způsobem, jsou dokladem kvalitní psychologické erudice autorky a nevytrácí se z nich složitý životní příběh každé ze sledovaných dívek, tak jak to vyžaduje narativní přístup. Shrnutí výsledků je dalším pohledem na výsledky empirického šetření, který poukazuje na určité tendence objevující se v souboru respondentek na rozdíl od kazuistik, ve kterých je kladen důraz na dynamiku rozvoje problematice chování a působení nepříznivých proměnných působících na poruchy chování sledovaných dívek. V diskuzi autorka přesvědčuje o nadhledu nad celou prací, a také dokládá, jak důležité je touto problematikou se dále zabývat – nejen s využitím většího souboru respondentek, ale též přidat další způsoby získávání dat z jejich sociálního okolí.

Výsledky práce obsahují celou řadu cenných psychologických poznatků k problematice poruch chování u dospívajících dívek. Je možné některé z nich nabídnout do psychologické praxe diagnostických ústavů a jak? Ve kterých fázích (situacích) vývoje sledovaných dívek bylo možné podpořit jejich příznivější rozvoj a jak? Lze se k tomu vyjádřit na poněkud

obecnější rovině, která by byla sdělitelná učitelů, vychovatelům či rodičům s ohledem na prevenci sledovaných jevů?

Závěr:

Bc. Kristýna Šimonová předložila práci, která splňuje všechny požadavky na diplomové práce kladené. Doporučuji proto, aby se práce stala předmětem obhajoby na katedře psychologie FF UK v Praze. Zároveň navrhuji předloženou diplomovou práci ohodnotit známkou výborně.

Praha 22. 8. 2012

doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc.